

Kan man snacka bort representativ demokrati?

Universitet och högskolor är unika myndigheter i Sverige genom att ha en demokratisk styrning med stark representation från verksamheten. I universitetsstyrelsen finns visserligen mer politiskt tillsatta ledamöter och representanter för det omgivande samhället, men bara ett steg längre ned på fakultetsnivå, som vår egen fakultet, är verksamhetsrepresentationen i det närmaste total. Vi bestämmer alltså i viss mån över oss själva!

Som facklig förtroendeman, forskare och lärare har jag fått en viss inblick i hur denna unika demokrati fungerar inom universitetet i stort och inom vår fakultet. Jag har här valt att fokusera på vår egen fakultet där jag tycker mig se två viktiga trender som har med demokratin att göra:

1. En stark vilja till öppenhet, diskussion och information.
2. Nedmontering av representativa demokratiska organ.

Den första trenden är i mångt och mycket en positiv sådan och kanske rent av en förutsättning för en fungerande demokrati. Den nuvarande fakultetsledningen har i allra högsta grad bidragit till att åtminstone öka känslan av öppenhet, genom nyhetsbrev, diskussionsforum, publikationer, workshops med mera. Problemet uppkommer då det inte finns några självklara kanaler och beslutande organ som tar fasta på allt som kommuniceras och fattar beslut. Nyhetsbrev, workshops och diskussionsforum i all ära, men till vad nytta om man inte vet vilken roll man har i just det forum man befinner sig och vad som händer med det som framkommer? Spelar det egentligen någon roll vad jag tycker? Om känslan sprider sig att det inte gör det kommer snart entusiasmen inför den nya diskussionsglada Medicinska fakulteten att falna!

Den andra trenden är i min mening mycket olycklig och riskerar att polarisera lärarkåren mellan dem som har inflytande och känner sig delaktiga och de som inte känner att de har några möjligheter att påverka. Ett exempel på detta är representationen i fakultetsstyrelsen och andra nämnder på fakultetsnivå som regleras

av högskolelagen och högskoleförordningen. Nuvarande tolkning innebär att forskarassistenter, biträdande lektorer, lektorer samt professorer har rösträtt och är valbara. Detta utesluter en stor grupp disputerade forskare/lärare som är anställda som annat än lärare trots att de är verksamma som forskare, handledare, lärare eller till och med studierektorer och biträdande prefekter! Representationen avspeglar inte lärarkårens utformning och en stor och växande grupp forskare/lärare har små möjligheter att påverka, vara del-

skall få förekomma. Ett sådant skäl är att institutionen är mycket liten, vilket knappast kan sägas gälla någon av de fem institutionerna. Den stora fördelen med institutionsstyrelser är att man inte behöver uppfinna former för inflytande från verksamheten på nytt (om det är medinflytande man önskar), med samsrådsgrupper av olika slag där det hittills ofta har varit oklart hur de kommit till och vilka uppgifter de har! Med en institutionsstyrelse är det tydligt för alla hur valet har gått till, vem man är representerad av, det finns en föredragningslista som alla kan ta del av och att denna valda styrelse kan fatta beslut som offentliggörs. De argument som har framförts till prefektstyrets fördel som till exempel snabbare beslut och möjlighet att ta obehagliga beslut är för mig snarast direkta argument mot! Förslag till beslut som inte kan förankras i en demokratiskt vald

Nyhetsbrev, workshops och diskussionsforum i all ära, men till vad nytta om man inte vet vilken roll man har i just det forum man befinner sig och vad som händer med det som framkommer?

aktiga i och följa upp viktiga beslut. Detta leder till att den grupp som väntas ta över vid kommande generationsväxling inte kan delta i de beslutsprocesser som avgör fakultetens framtid.

Ytterligare ett exempel på nedmontering av den representativa demokratin är avskaffandet av institutionsstyrelser vid fem av sex institutioner och införande av prefektstyre. Institutionsnivån är inte lika starkt reglerad i lagar och förordningar som områdes- och universitetsnivå, och det är inte olagligt med prefektstyre. Dock är det sedan länge tradition (vilket inte med automatik betyder att det är de ideala) med institutionsstyrelser med demokratisk valda representanter. På universitetsnivå har det beslutats om att prefektstyre endast vid särskilda skäl

församling som representerar verksamheten bör aldrig leda till beslut! Enligt min mening riskerar prefektstyret att på sikt underminera den representativa demokratin vid fakulteten. Tidigare har mycket av den demokratiska skolningen skett i institutionsstyrelsen och genom direkt kontakt mellan medarbetare och styrelseledamöter. De allra flesta som idag representerar oss högre upp i organisationen har sådana erfarenheter, och denna demokratiska tradition är väl värd att vårda!

Värna vår unika demokrati!

Mattias Collin, Forskarassistent i experimentell infektionsforskning och ledamot i Universitetslärarförbundets (SULF) styrelse i Lund